

Nr 54.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående disponerande av avkastningen av statens hästavelsfond m. m.; givna Stockholms slott den 9 februari 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Pehrsson-Bramstorp.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anför:

Med bifall i huvudsak till ett av Kungl. Maj:t i proposition nr 172 till 1916 års riksdag framställt förslag medgav riksdagen enligt skrivelse nr 248, att vissa till statsverket influtna inkomster genom andelar i försäljningsmedlen för hästar, vilka utförts ur riket, finge avsättas till en under statskontorets förvaltning ställd fond, benämnd statens hästavelsfond, vilken skulle av statskontoret göras räntebärande. Tillika beslöt riksdagen, att, sedan årligen minst en tiondel av fondens avkastning lagts till kapitalet, så stor del av återstoden utav fondens avkastning, som riksdagen för varje år anvisade, finge av Kungl. Maj:t användas till åtgärder för hästavelns främjande.

År 1917 beslöt riksdagen enligt skrivelse nr 336 att å lån, som intill ett belopp av 250,000 kronor utlämnades från ifrågavarande fond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras, ränta icke skulle beräknas under lånens amorteringstid; dock skulle vid bestämmandet av den del av fondens avkastning, som årligen skulle fonderas, jämväl ett belopp, motsvarande en tiondel av beräknad ränta å berörda lånemedel, läggas till fonden. Den 30 oktober 1917 utfärdade Kung. Maj:t kungörelse (nr 719) angående villkoren för erhållande och tillgodonjutande av lån ur statens hästavelsfond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras.

Beträffande den under räkenskapsåret 1938/39 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond ävensom beträffande reserverad del av förut upplupen avkastning av samma fond har 1939 års lagtima riksdag (prop. nr 74; R. skr. nr 105) beslutat, att, sedan ett belopp av 5,500 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 45,000 kronor finge av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelsns främjande samt återstoden reserveras.

Föreskrift om tid för ingivande av ansökning om understöd från statens hästavelsfonds avkastning har meddelats i kungörelsen den 25 oktober 1918 (nr 814).

I skrivelse den 31 augusti 1939, varöver statskontoret den 17 oktober 1939 avgivit infortrat utlåtande, har *lantbruksstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, *dels* att lån intill ett belopp av 450,000 kronor må från statens hästavelsfond utlämnas till hushållningssällskap för inköp genom sällskapets förmedling av lämpliga avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras, *dels ock* att vid bestämmandet av den del av fondens avkastning, som årligen skall fonderas, jämväl ett belopp motsvarande en tiondel av beräknad ränta å 450,000 kronor skall läggas till fonden. Till utveckling av denna sin hemställan har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Efterfrågan å lån från statens hästavelsfond har under de senare åren befunnit sig i stark ökning och lånebehovet synes tendera att stiga ytterligare under den närmaste framtiden. Sålunda må framhållas, att under åren 1937, 1938 och 1939 inkommo ansökningar om lån från fonden å respektive 69,200 kronor, 104,300 kronor och 174,500 kronor. Medan låneansökningarna under år 1937 kunde tillgodoses av då tillgängliga medel, d. v. s. i huvudsak av under sagda år inflytande amorteringar, hava under åren 1938 och 1939 kunnat beviljas allenast respektive 82,910 kronor och 76,100 kronor. På den grund att lånesumman högst får uppgå till 250,000 kronor och lånen skola återbetalas under loppet av fem år kunna de årliga amorteringarna beräknas till sammanlagt i genomsnitt 50,000 kronor för år. Detta belopp är emellertid otillräckligt för tillgodoseende av lånebehovet. En lösning av denna fråga synes vara att höja maximum av utlåningsbeloppet för nu ifrågavarande ändamål från 250,000 kronor till 450,000 kronor. Härigenom skulle lån för framtiden kunna beviljas till ett sammanlagt belopp av omkring 90,000 kronor för år, vilket belopp bättre svarar mot det nuvarande faktiska lånebehovet. Även om sagda behov icke helt skulle kunna

tillgodoses genom en dylik anordning, skulle dock ökningen i varje fall medföra en avsevärd förbättring av nu rådande förhållanden.

Vid bifall till förenämnda förslag om höjning av högsta utlåningsbeloppet för nu ifrågavarande ändamål synes, i överensstämmelse med vad riksdagen förut beslutat i ämnet, böra föreskrivas, att vid bestämmandet av den del av fondens avkastning, som årligen skall läggas till fondens kapital, jämväl ett belopp motsvarande en tiondel av beräknad ränta å det föreslagna utlåningsbeloppet, 450,000 kronor, skall fonderas. Ett genomförande av nämnda föreskrift skulle givetvis resultera i att avkastningen av hästavelsfonden något minskades, och denna minskning skulle således drabba de intressen, som för närvarande tillgodoses av denna avkastning, nämligen hästavelsföreningarna. Emellertid torde dessa kunna erhålla kompensation härför genom en motsvarande höjning av posten understöd åt hästavelsföreningar och för stamboksföring under reservationsanslaget till Hästavelns befrämjande. Ifrågavarande anslagshöjning synes dock bliva erforderlig först från och med budgetåret 1941/42.

Statskontoret har förklarat sig icke ha något att erinra mot bifall till lantbruksstyrelsens hemställan om höjning av det belopp, intill vilket hästavelsfonden finge tagas i anspråk för utlämnande av lån för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras. Ämbetsverket har dock förutsett, att ett genomförande av förslaget icke komme att medföra förhöjda anspråk å anslaget till hästavelns befrämjande.

Sedermera har *lantbruksstyrelsen* i skrivelse den 25 januari 1940 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att beträffande den under räkenskapsåret 1939/40 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond besluta, att, sedan 4,800 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 35,000 kronor finge av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns främjande samt återstoden reserveras. Till stöd för denna hemställan har styrelsen anfört följande:

Statskontorets fondbyrå har meddelat, att statens hästavelsfonds tillgångar den 30 juni 1939 utgjorde 1,461,519 kronor 58 öre (tillgångarna vid 1916 års utgång uppgingo till 1,165,593 kronor 50 öre), att fondens ränteavkastning under budgetåret 1939/40 kunde beräknas till 40,000 kronor, samt att den 31 december 1939 235,240 kronor av fondens kapital vore tagna i anspråk till räntefria lån för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras.

Under förutsättning att det utlånade kapitalet i likhet med fondens övriga tillgångar gjorts räntebärande och avkastat en ränta av 3.5 procent eller 8,233 kronor, skulle enligt 1917 års riksdags beslut till fondens kapital läggas — förutom en tiondel av fondens beräknade avkastning eller 4,000 kronor — ett belopp av 823 kronor 30 öre motsvarande en tiondel av nyssnämnda antagna ränteinkomst, vadan sålunda fondkapitalet skulle ökas med sammanlagt 4,823 kronor 30 öre. Lantbruksstyrelsen föreslår, att 4,800 kronor av nämnda avkastning nu överföras till fonden. Av den beräknade ränteinkomsten skulle, vid bifall härtill, återstå (40,000 — 4,800 =) 35,200 kronor.

Av nyssnämnda belopp torde 35,000 kronor böra tagas i anspråk för de olika ändamål i samband med främjandet av landets hästavel, som kunna finnas vara förtjänta att tillgodoses, sedan till Kungl. Maj:t ställda ansök-

ningar i sådant syfte enligt kungörelsen den 25 oktober 1918 (nr 814) inkommit senast den 1 maj 1940.

Jag torde få erinra, att det belopp av 45,000 kronor utav fondens avkastning under budgetåret 1938/39, som 1939 års riksdag ställde till Kungl. Maj:ts förfogande, tillika med ett belopp av 86,000 kronor från reservationsanslaget till hästavelns befrämjande (1939/40: IX: E 3), eller sammanlagt 131,000 kronor, enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 mars och den 3 november 1939 disponerats på följande sätt:

Arvoden åt ordförandena i statens hästpremieringsnämnder såsom konsulenter i hästavelsfrågor	kronor	3,000
Jockeyklubben	»	23,300
Svenska ridsportens centralförbund	»	15,000
Avelsföreningen för svenska varmlodiga hästen	»	1,500
Svenska travsportens centralförbund	»	23,300
Avelsföreningen för svenska ardennerhästen	»	7,000
Styrelsen för hingstuppfoädningsanstalten Vängen	»	19,000
Föreningen Nordsvenska hästen	»	8,000
Västerbottens läns hushållningssällskap	»	6,000
Medelpads hästavelsförening u. p. a.	»	1,700
Ovansjö och Torsåkers hästavelsförening u. p. a.	»	900
Kopparbergs läns hästavelsnämnd	»	2,500
Örebro läns bergslagers hästavelsförening	»	1,000
Föreningen Värmlandsstuteriet Norenberg u. p. a.	»	3,500
Göteborgs och Bohus läns hästavelsförening u. p. a.	»	1,700
Halländska hästavelsföreningen u. p. a.	»	1,400
Södra Älvsborgs läns hästavelsförening u. p. a.	»	500
Föreningen till den varmlodiga hästavelns främjande på Gotland m. b. p. a.	»	2,000
Gotlands läns hushållningssällskap	»	1,200
Skånes stuteribokstyrelse	»	5,000
Föreningen Belgiska hästen i Malmöhus län	»	500
De skånska lantliga ryttarföreningarnas centralförbund ..	»	2,000
Östergötlands läns hästavelsförening	»	1,000
		<hr/>
	Summa kronor	131,000.

Departements-
chefen.

Då det särskilt i nuvarande läge torde vara angeläget, att möjligheterna att erhålla lån ur statens hästavelsfond för inköp av avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras utökas, anser jag mig böra tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag, att utlåningsbeloppet för nu ifrågavarande ändamål höjes från 250,000 kronor till 450,000 kronor. Å statslån, som intill sistnämnda belopp utlämnas till hushållningssällskap, torde icke böra utgå någon ränta under amorteringstiden. Till förhindrande av att genom medgiven räntefrihet å ifrågavarande lån hästavelsfondens årliga tillväxt skulle bli mindre än vad tidigare avsetts, synes vid bestämmandet av den del av fondens avkastning,

som årligen skall fonderas, jämväl ett belopp motsvarande en tiondel av beräknad ränta å det utlånade beloppet böra läggas till fonden. I likhet med statskontoret anser jag, att ett genomförande av förevarande förslag icke bör medföra förhöjda anspråk å reservationsanslaget till hästavelns befrämjande.

Lantbruksstyrelsens förslag angående dispositionen av avkastningen av statens hästavelsfond för räkenskapsåret 1939/40 har icke givit mig anledning till någon erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels beträffande den under räkenskapsåret 1939/40 upplupna avkastningen av statens hästavelsfond besluta, att, sedan ett belopp av 4,800 kronor lagts till fondens kapital, ett belopp av 35,000 kronor må av Kungl. Maj:t disponeras till åtgärder för hästavelns befrämjande samt återstoden reserveras;

dels ock medgiva, att å lån, som intill ett belopp av 450,000 kronor utlämnas från statens hästavelsfond till hushållnings-sällskap för inköp genom sällskapets förmedling av lämpliga avelshingstar av nordsvensk eller gudbrandsdalsk ras och vilka lån skola genom amortering återbetalas inom fem år från lyftningsdagen, ränta icke skall beräknas under amorteringstiden; skolande vid bestämmandet av den del av fondens avkastning, som årligen skall fonderas, jämväl ett belopp motsvarande en tiondel av beräknad ränta å det för nämnda ändamål utlånade beloppet läggas till fonden.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Richard Jobson.